

AB'NİN GEÇ KALMIŞ VE BENMERKEZCİ 2019 ORTA ASYA STRATEJİSİ

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Analiz No : 2019 / 19

18.07.2019

Giriş

Avrupa Birliği (AB) geçtiğimiz ay AB Konseyinin (Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi/Konsey) 17 Haziranda Orta Asya ile ilgili yeni bir AB stratejisine ilişkin sonuçları kabul ettiğini duyurmuştur. AB tarafından yayımlanan bilgi kitapçığına göre, yeni stratejiyle AB, AB politikasını bölgede ortaya çıkan yeni fırsatlara uyarlamayı amaçlamaktadır.[1]

Bu bağlamda, 2019 Orta Asya Stratejisi için, Avrupa (Birliği) Komisyonu (kısaca: Komisyon), Avrupa (Birliği) Parlamentosuna (kısaca: Parlamento) ve Konseye önce 15 Mayıs 2019da AB ve Orta Asya: Daha Güçlü Bir Ortaklık İçin Yeni Fırsatlar başlıklı bir ortak iletişim belgesi sunmuştur.[2] Söz konusu belge, giriş bölümünde, amacını şu şekilde açıklamaktadır:

Avrupa Birliği (AB) ve Orta Asya'nın beş ülkesi (Kazakistan, Kırgız Cumhuriyeti, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan), güçlü karşılıklı çıkarlara dayanan, uzun zamandır devam eden bir ilişkiye sahiptir.

2007 Orta Asya AB Stratejisi, AB ve Orta Asya'nın daha önce görülmemiş bir iş birliği seviyesine ulaşmasına yardımcı olmuştur. Orta Asya'nın, Avrupa ve Asya'nın kavşağındaki stratejik coğrafi konumu, AB'nin enerji ithalatındaki payı ve yetmiş milyon nüfuslu pazar potansiyeli ve AB'nin bölgesel güvenliğe olan ilgisi Orta Asya'yı AB için giderek daha önemli bir ortak haline getirmiştir.[3]

Yukarıda belirtilen Ortak Belge, giriş bölümünde, Avrupa-Asya bağlantısının ve AB'nin bölgedeki sürdürülebilir bağlantıya olan ilgisini destekleme gereksinimin altını çizmektedir. Bu bağlamda Afganistan'a da atıfta bulunmakta ve Orta Asya ile Afganistan arasındaki daha güçlü iş birliğinin, AB'nin bu ülkede barışı sağlama çabaları için yeni parametreler belirlediğini belirtmektedir. Ayrıca, bazı Orta Asya ülkeleri tarafından küresel ve bölgesel ilişkilerde daha aktif bir rol oynamak için ifade edilen yeni arzunun, AB ile

ortak hedeflerde iş birliği potansiyelini artırdığına dikkat çekilmektedir.[4]

Bu Ortak Belge üzerine, yukarıda belirtildiği gibi, Orta Asya'daki Yeni Stratejiye ilişkin Konsey sonuçları, 17 Haziran 2019 tarihinde AB Konseyi (Dış İlişkiler) tarafından kabul edilmiştir.

2019 stratejisi ne içeriyor?

Sonuçlar belgesinin ikinci paragrafında, Konsey, Yüksek Temsilci ve Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan AB ve Orta Asya: Daha Güçlü Bir Ortaklık İçin Yeni Fırsatlar Ortak Haberleşme Belgesini onaylar. Bu belge, işbu Konsey sonuçlarıyla birlikte, önümüzdeki yıllarda AB'nin Orta Asya ülkeleriyle etkileşimi için yeni politika çerçevesini oluşturmaktadır denilmektedir.[5]

Sonuçlar belgesi, yeni stratejinin Orta Asya'da esnekliği, refahı ve bölgesel iş birliğini desteklemeye odaklandığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda Konsey, AB'nin Orta Asya ile olan ilişkisinin temel taşı olarak kabul edilen, bölgenin ilgili ülkeleriyle karşılıklı yarar sağlayan Gelişmiş Ortaklık ve İş Birliği Anlaşmaları (EPCA'lar - *Enhanced Partnership and Cooperation Agreements*) oluşturma ve uygulama konusundaki sorumluluğunun altını çizmektedir. Ayrıca, AB ilişkilerinin kapsamının, her bir Orta Asya ülkesinin reformlar yapması, demokrasiyi, insan haklarını, hukukun üstünlüğünü ve yargının bağımsızlığını güçlendirmesi, serbest piyasa ekonomisi içinde özel sektöre, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelere destek verilmesi dâhil ekonominin modernize edilmesi ve çeşitlendirilmesi ile bağlantılı olduğunu yinelemektedir.

AB Konseyi, Sonuç belgesinde, Avrupa-Asya bağlantısının güçlendirilmesine yönelik küresel çabalarda Orta Asyanın stratejik rolünü kabul etmekte ve bu çabaların bölgeye yarar sağlaması gerektiğini vurgulamaktadır. Konsey, sürdürülebilir, kapsamlı ve kurallara dayalı bağlantısallığı teşvik etmek için Orta Asya ülkeleriyle iş birliğinin artmasını beklediğini belirtmektedir. Ayrıca, Afganistanda barışı teşvik etmek amacıyla iş birliğini güçlendirmek için AB'nin ve Orta Asya devletlerinin ortak çıkarlarına da vurgu yapmaktadır. Sonuçlar belgesinin Afganistana dair yedinci paragrafı şu şekildedir:

Konsey, Afganlarca sahiplenilen ve yönetilen bir barış sürecinin ve ülkenin yeniden inşasının desteklenmesinde Orta Asya ülkelerinin kilit önemini kabul eder. AB'nin Afganistan stratejisine uygun olarak, Orta Asya ülkeleri ile Afganistan arasında kapsayıcı bir barış sürecinin ve sürdürülebilir kalkınmanın ortak bir şekilde desteklenmesi için daha fazla siyasi ve ekonomik yükümlülük altına girilmesinin teşvik edilmesinin önemini vurgular. Orta Asya, Afganistan ve Güney Asya arasındaki daha güçlü bağlantı, barışın, refahın ve daha geniş bir bölgenin istikrarının sağlanmasında önemli bir role sahiptir.[6]

Sonuç belgesinin on birinci paragrafında, şiddet içeren aşırıcılık, radikalleşme, terörizm, sanal [siber] ve melez tehditler, kitle imha silahlarının ve bunları atma vasıtalarının yayılması gibi ortak güvenlik zorluklarına atıfta bulunulduğu vurgulanmalıdır. Bu konuda iş birliğini sürdürmek ve radikalleşmenin sosyo-ekonomik temel nedenleri ile mücadelenin

önemi belirtilmektedir. Bölge içi ticareti kolaylaştırmak, kişilerin, uyuşturucu ve malların yasadışı kaçakçılığına karşı mücadele etmek ve göç akışlarını yönetmek amacıyla, Afganistan dâhil bölgede hudut yönetiminde iş birliğine devam edilmesinin AB için bir öncelik olduğu kaydedilmektedir.

Enerji ve ulaştırma konuları, Sonuçlar belgesinde kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. Bu husustaki yazımlar, bu iki konunun Orta Asyadaki yeni AB stratejisinin merkezi temasını oluşturduğunun ipuçlarını vermektedir. Bu bağlamda, Belgenin on üçüncü paragrafının ilgili kısımlarından aşağıda yer alan alıntılar yapılmıştır:

*[7] Avrupa ve Asyayı Bağlama Stratejisine uygun olarak, Konsey, kaliteli altyapıyı teşvik etmek ve ekonomik, sosyal, mali ve çevresel sürdürülebilirliği geliştirmek için Orta Asyada ve Orta Asya ülkeleri ile birlikte uygun olan hallerde sürdürülebilir bağlantı oluşturulması ve malların sorunsuz geçişinin sağlanması için ortaklıklar kurulması çağrısında bulunmaktadır. Konsey, Orta Asya'yı, Doğu Ortaklığı ülkeleri ve Afganistan ile ilişkilendirme çabalarını desteklemektedir. Konsey, genişletilmiş Trans-Avrupa Ulaştırma Ağını Orta Asya'daki ağlara bağlamaya, Karadeniz'in ve Hazar Denizi'nin köprü olma potansiyelinin tam olarak kullanıldığı ortak enerji ve ulaştırma bağlantı projelerinin uygulanmasına karşılıklı ilgiyi artırmaya yönelik çalışmaları desteklemektedir. Ulaşım gittikçe daha fazla tarzı [modu] kullanır hale gelirken, ayrıca mevcut ve gelişmekte olan Avrupa-Asya ulaşım ağlarını geliştirmek için yeni fırsatlar ortaya çıkarken, Kuzey-Güney ve Doğu-Batı demiryolu bağlantıları gelecekte önemli bir rol oynayabilir... AB, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği konularının yanı sıra eşit koşullarda elektrik bağlantılarının kolaylaştırılması hususunda Orta Asya ülkeleri ile iş birliğini artırmalıdır.[7]

Yukarıdaki paragraftan da görüleceği üzere, AB; Karadeniz ve Hazar Denizi'ni, Avrupa'ya Orta Asya ve Asya'dan ulaşan ortak enerji ve ulaştırma projeleri için bir köprü olarak görmektedir. Bu bağlamda, Karadeniz Bölgesi, Hazar Denizi, Güney Kafkasya ve Afganistan, Orta Asya ve Doğu Asya'ya açılan köprünün yapı taşları olarak düşünülmüş gibi görünmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi, Avrupa Komisyonunun Parlamentoya ve Konseye sunduğu Ortak İletişim belgesi, Orta Asyayı Avrupa ve Asyanın kavşağındaki stratejik coğrafi konumda bulunan bir bölge şeklinde nitelendirmektedir. Bu bağlamda, aynı stratejik coğrafi konum özelliğinin aslında Karadeniz, Güney Kafkasya ve Hazar Denizi bölgeleri için de geçerli olduğunu belirtmek gerekir.

Bu konuları ayrıntılı olarak incelemek için, Orta Asya ile AB ilişkilerinin geçmişini ve 2007'de kabul edilen bölge ile ilgili ilk strateji belgesini kısaca özetlemek faydalı olacaktır.

AB-Orta Asya İlişkilerinin Arka Planı ve 2007 AB Orta Asya Strateji Belgesi

Avrupa Parlamentosu Araştırma Servisinin hazırladığı bilgilendirme kâğıdına göre, 1991de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından hemen sonra AB, yeni bağımsızlık kazanan Orta Asya ülkeleriyle ortaklık ve iş birliği anlaşmaları (PCA'lar [- *partnership and cooperation agreements*]) müzakere etmeye başladı.[8] Türkmenistan dışında tüm Orta Asya ülkeleri

ile bu anlaşmalar yürürlüğe girmiştir. Bu arada yeni nesil EPCAlar da halen müzakere edilmektedir. Bu tür anlaşmalar, yıllık iş birliği konseyleri de dâhil olmak üzere AB ve Orta Asya ülkeleri arasında diplomatik temasların yoğunlaştırılmasını ve insan hakları, adalet, içişleri ve ticaret gibi konularda düzenli toplantılar yapılmasını sağlamıştır. Bölgesel düzeyde, AB Yüksek Temsilcisi ile beş Orta Asya ülkesi dışişleri bakanları arasında yıllık toplantılar (en son Kasım 2018'de) gerçekleştirilmiştir. AB ayrıca 2005 yılında ilk AB Orta Asya özel temsilcisini atamıştır.

AB, 2007 yılında Orta Asya için ilk stratejisini benimsemiştir.^[9] Strateji; Orta Asyanın Avrupa ve Asyayı bir araya getirme geleneği vardır. İki kıta arasında stratejik olarak önemli bir kesişme noktasında yer almaktadır tanımlaması ile başlamaktadır.

Söz konusu strateji belgesi, bölgedeki barışı, demokrasiyi ve refahı sağlamak amacıyla genel olarak diplomatik faaliyet ve kalkınma yardımları için öncelikleri belirlemektedir. Bu hedefe ulaşmak için önerilen girişimler, ortak tehdit ve zorluklarla mücadele; insan hakları, hukukun üstünlüğü, iyi yönetim ve demokratikleşme; gençlik ve eğitim; ekonomik gelişme, ticaret ve yatırım; enerji ve ulaşım bağlantıları ve çevre, su ve iklim değişikliği ana başlıkları altında toplanmıştır.

Bekleneceği üzere, 2007 stratejisindeki en kapsamlı başlıklardan biri enerjidir. Bu bağlamda enerji konusuna stratejide aşağıdaki şekilde yer verilmektedir:

AB ve Orta Asya, küresel güvenliğin önemli bir unsuru olarak enerji güvenliğini artırma konusunda büyük bir ilgiyi paylaşmaktadırlar. İhracat rotalarının çeşitlendirilmesinde, talep ve arz yapılarında ve enerji kaynaklarında ortak bir ilgi mevcuttur * Petrol ve doğal gaz çıkartılması, dünya pazarlarındaki arzın artmasına katkıda bulunacak ve çeşitlendirmeye yardımcı olacaktır. Bölgeden yapılan gaz dağıtımları AB için özel bir önem taşımaktadır * AB, kendi adına, diğer ilgili ortaklarla iş birliği içinde, bu kaynakların geliştirilmesi ve taşınması için tüm seçenekleri göz önünde bulundurmaya hazırdır... Bu bağlamda AB, Bakü Girişimi çerçevesinde Orta Asya ülkeleri ile düzenli genişletilmiş enerji diyalogu yürütecektir * AB, yeni petrol, doğal gaz ve hidro-enerji kaynaklarının araştırılmasını ve mevcut enerji altyapısının geliştirilmesini destekleyecektir. AB enerji arz güvenliğini arttırmak için, ek boru hattı güzergâhlarının ve enerji taşıma ağlarının geliştirilmesini de destekleyecektir. Ayrıca bölgesel enerji güvenliğine ve iş birliğine katkıda bulunacak ve Orta Asya üreticileri için ihracat pazarlarını genişletecektir. AB, Orta Asya ülkelerine yeni Hazar Denizi - Karadeniz - AB enerji nakil koridoru geliştirilmesinde siyasi destek ve yardım sağlayacaktır.

Bu bağlamda, yukarıdaki paragrafta değinilen Bakü Girişiminin, 2004 yılının Kasım ayında Bakü'de düzenlenen Enerji Bakanlar Konseyi'nde başlatılan AB, Karadeniz ve Hazar Denizi ile Komşu Ülkeleri arasındaki Enerji İş Birliği girişimi olduğunun belirtilmesi gerekir. Türkiye bu girişimde yer alan ortak ülkelerden biridir.

AB'yi yeni 2019 Orta Asya stratejisi hazırlamaya sevk eden şey nedir?

Orta Asyanın AB için göz ardı edilen bir bölge olduğu bir gerçektir. Bölge uzun bir süre AB için bir öncelik veya ilgi alanı olmamıştır. Bu durum, 2004te başlatılan AB Komşuluk Politikası için bile bir dereceye kadar geçerlidir. AB Komşuluk Politikası, Doğuda en fazla Güney Kafkasyaya uzanmıştır. Yukarıda açıklandığı gibi, bölgeye olan bu ilgisizlikteki değişimin ilk göstergesi, 2007 Orta Asya Stratejisi'nin kabul edilmesi olmuştur. Aslında, AB'nin Orta Asyaya ilk ve sonraki ilgisi büyük ölçüde enerji güvenliği konularına dayanmaktadır. Yukarıda da açıklandığı gibi AB, Hazarı ve Orta Asyayı Avrupaya gaz ithal etmek için kullanabilmeyi ümit etmiştir (örneğin, Nabucco boru hattı). Ayrıca, Afganistan'daki istikrarsızlık AB'yi Afganistan'a daha fazla odaklanmaya ve Orta Asya ile Afganistan'ı birlikte ele almaya zorlamıştır. Daha yakın bir zamanda, 2014 Ukrayna krizinden itibaren AB ayrıca Orta Asyayı Rusya Federasyonu ve Batı arasındaki gerginliklerin ışığında da ele almaya başlamıştır.

Tüm bu gelişmeler, Çin Halk Cumhuriyeti'nin (ÇHC) Kemer ve Yol Girişimini açıklamasıyla stratejik önem taşıyan yeni ekonomik ve siyasi boyutlar kazanmıştır. Bu girişimin, ÇHC Devlet Başkanı Şi Cinping tarafından 2013 yılında Kazakistan ziyareti sırasında açıklandığını hatırlamakta yarar bulunmaktadır. Astana Times gazetesine göre, 7 Eylül 2013 tarihinde Nazarbayev Üniversitesi'nde öğrencilere ve öğretim üyelerine bir konuşma yapan Cinping, 'Yeni İpek Yolu' boyunca bölgesel iş birliğinin artırılması çağrısında bulunmuştur. Ayrıca, Çin'in Orta Asya ülkelerinin iç işlerine müdahale etmek niyetinde olmadığını, yalnızca altın bir gelişme fırsatı olarak adlandırdığı bu girişimi benimseme konusunda bölgenin daha fazla iş birliği ve destek göstermesini istediğini belirtmiştir.[10] Bu önemli girişimin Orta Asyanın en önemli ülkelerinden biri olan Kazakistanda açıklanmasının Orta Asyanın önemi bakımından sembolik bir değeri olduğuna şüphe yoktur.

Ulaştığı boyutlar ve dünya politikaları üzerindeki uluslararası etkisi göz önüne alındığında, bu girişimi okuyucuya daha fazla açıklamaya gerek olmadığı düşünülmektedir. Bununla birlikte, bu bağlamda, AB'nin önde gelen ülkelerinden ve dünyanın en büyük ekonomilerinden biri olan İtalya'nın AB'nin ve ABD'nin muhalefetine rağmen, bu projeye katılmaya başladığını hatırlamakta yarar bulunmaktadır.[11] Bu tekil gelişme bile Yol ve Kemer Girişiminin AB üzerindeki etkisini açıklayabilecek niteliktedir.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, AB'nin Orta Asya konusundaki 2019 strateji belgesinin hazırlanmasında en önemli etmenlerin ÇHC'nin Yol ve Kemer Girişimi ve AB'nin Afganistan'daki gelişmelere ilgisi olduğunu belirtmek mümkündür. 2007 stratejisinde nadiren belirtilen Afganistan'a 2019 strateji belgesinde sekiz kez atıf yapıldığını görmekteyiz. Yeni 2019 Orta Asya stratejisi çerçevesinde AB'nin önümüzdeki dönemde Afganistanı Orta Asya ülkesi olarak kabul etmeye hazırlandığını söylemek mümkün görünmektedir.

Sonuç

Uzun bir ilgisizliğin ardından AB, Orta Asya ülkeleriyle yakın ilişkiler geliştirme gereksinimi hissetmiştir ve bu çerçevede yeni stratejiler geliştirmektedir. Türkiye ise tüm Orta Asya

lkeleriyle çok yakın ve tarihsel nitelikte ilişkilere sahiptir. Bu ülkelerin hepsinin bağımsızlığını tanıyan ilk lke Türkiye olmuştur.

Türkiyenin, Orta Asyanın Türkçe konuşan ülkeleri arasındaki dayanışmayı artırmak amacıyla 1992den bu yana yapılan Türk Dili Konuşan lkelerin Devlet Başkanları Zirvesi sürecine öncülük ettiğinin bu bağlamda vurgulanmasında yarar bulunmaktadır. Bu süreç, 2009 yılında imzalanan Türk Dili Konuşan lkeler İş Birliği Konseyi'nin (Türk Keneşi/Konseyi) oluşturulmasıyla yasal ve kurumsal yapı kazanmıştır. Keneş Sekretaryası İstanbul'da kurulmuştur.

Bu noktada, AB yesi Macaristan'ın, Türk Keneşine gözlemci olarak aktif bir katılımcısı olduğunu belirtmekte de yarar vardır. Daha önce geçtiğimiz yıl AVİM analizlerimizden birinde aşağıdaki değerlendirmeye yer vermiştik;

Türk Konseyi toplantısı Macaristan tarafından muhtemelen yeni bir Avrasya dış politikası için bir giriş kapısı olarak yorumlanmıştır * Avrupa'nın sıra dışı politikacılarından Victor Orban Avrasya girişimini Orta Asya'dan başlatmıştır. Türk Konseyi toplantısını Doğu Politikasına Açılış girişimini başlatmak için akıllı biçimde kullanmıştır. Aynı zamanda akıllıca akrabalık bağlarını teşvik etmektedir. Ancak ekonomik konular da unutulmamıştır. Bu husus, Kırgız ve Macar iş çevreleri arasındaki iş ilişkilerini geliştirmek için açılan 65 milyon dolarlık kredide açıkça görülmektedir. Ayrıca beraberindeki heyet, Kırgızistan ve Macaristan arasında turizm konusunda bir anlaşma da imzalamıştır. Bu hususlar Macaristanın Orta Asya'ya açılmak amacıyla AB için bir örnek teşkil etmesini sağlayacak bir adım olarak nitelendirilebilir.[12]

AB, Türkiye'nin tarihi, sosyal, etnik ve dil açısından özel ilişkilere sahip olduğu bazı bölgelerde AB adayı Türkiye ile iş birliği yapmak yerine rekabet etmeyi tercih etmekte ve Türkiye'yi bu bölgelerin dışında tutmaya çalışmaktadır. Bu yaklaşımın en çarpıcı rneği Balkanlardır. Son iki yıl boyunca birçok AVİM analizinde ve yorumunda AB'nin Balkanlar'daki bu kabul edilemez dışlayıcı tutumuna dikkat çektik. Bunun son rneği, AB Güvenlik alışmaları Enstitüsünün hazırladığı 147 numaralı Balkanların Geleceğine Dair Chaillot İncelemesi başlıklı belgedir.[13]

AB, bu kez Türkiye'nin çok özel ilişkilere sahip olduğu bir başka bölgede, Orta Asyada kapsamlı bir strateji geliştirmeye çalışmaktadır. ABnin Balkanlarda takip ettiği yanlış yolu Orta Asyada takip edip etmeyeceğini ve Türkiye ile iş birliğini tercih edip etmeyeceğini zaman gösterecektir.

*Bu Analiz yazısının [aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır.](#)

**Resim: <https://qazaqtimes.com>

[1] European Union, New EU Strategy on Central Asia, *European Union External Action*, 24 Haziran 2019, blm. EEAS, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/64930/new-eu-strategy-central-asia_en

[2] European Council ve European Parliament, The EU and Central Asia: New Opportunities for a Stronger Partnership (European Commission, 15 Mayıs 2019), JOIN(2019) 9 final, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/joint_communication_-_the_eu_and_central_asia_-_new_opportunities_for_a_stronger_partnership.pdf.

[3] European Council ve European Parliament, 1.

[4] European Council ve European Parliament, 1.

[5] General Secretariat of the Council, Outcome Of Proceedings (Council of the European Union, 17 Haziran 2019), 5, 10221/19 COEST 139, <https://www.consilium.europa.eu/media/39778/st10221-en19.pdf>.

[6] General Secretariat of the Council, 3.

[7] General Secretariat of the Council, 5.

[8] Martin Russell, The EUs New Central Asia Strategy (European Parliamentary Research Service, Ocak 2019), PE 633.162, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/633162/EPRS_BRI\(2019\)633162_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/633162/EPRS_BRI(2019)633162_EN.pdf).

[9] The Permanent Representatives Committee, The EU and Central Asia: Strategy for New Partnership (Council of the European Union, 31 Mayıs 2007), PESC 655 COEST 179, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/st_10113_2007_init_en.pdf.

[10] Michelle Witte, Xi Jinping Calls For Regional Cooperation Via New Silk Road, *The Astana Times*, 11 Eylül 2013, blm. Business, <https://astanatimes.com/2013/09/xi-jinping-calls-for-regional-cooperation-via-new-silk-road/>.

[11] Teoman Ertuğrul Tulun, Italian Reaction To The Carolingian EU Project, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 11 Nisan 2019, blm. Analysis No: 2019/10, <https://avim.org.tr/en/Analiz/ITALIAN-REACTION-TO-THE-CAROLINGIAN-EU-PROJECT>.

[12] Teoman Ertuğrul Tulun, Hungarys Participation In The Cooperation Council Of Turkic-Speaking States, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 12 Eylül 2018, blm. Analysis No: 2018/23, <https://avim.org.tr/en/Analiz/HUNGARY-S-PARTICIPATION-IN-THE-COOPERATION-COUNCIL-OF-TURKIC-SPEAKING-STATES>.

[13] Teoman Ertuğrul Tulun, Chaillot Paper On Balkans Future: A Case Of Ill-Informed

Leading The Ill-Informed, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 02 Ekim 2018, blm. Analysis No: 2018/28, <https://avim.org.tr/en/Analiz/CHAILLOT-PAPER-ON-BALKANS-FUTURE-A-CASE-OF-ILL-INFORMED-LEADING-THE-ILL-INFORMED>.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "AB'NİN GEÇ KALMIŞ VE BENMERKEZCİ 2019 ORTA ASYA STRATEJİSİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2019 / 19. Temmuz 18. Erişim Nisan 09, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Analiz/AB-NIN-GEC-KALMIS-VE-BENMERKEZCI-2019-ORTA-ASYA-STRATEJISI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır